

מבשר טוב

ליל שבת קודש פרשת עקב ישיבת בין הזמנים תשפ"ב

מאמר "גודל ויקרת עוצם נשמת בני ישראל"

חיזוק גדול לבחורי ישראל, וביאור דברי קדשו של בעל התולדות אדם זי"ע אשר מגלה את גודל כח כל איש ישראל שיכול תמיד לעלות ולהשתנות ברגע אחד ממצב שאול תחתית לרום המעלות

א

בפסוק "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ד' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך"

ויש לדקדק שהכתוב פתח בלשון רבים "עקב תשמעון" ומסיים בלשון יחיד "ושמר לך את הברית" ויש להבין הענין בזה.

ובהמשך פסוקי הפרשה נאמר: "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם כו", ואף כאן יש להבין שפתח הכתוב בלשון יחיד אשר אנכי מצוך וסיים בלשון רבים תשמרון לעשות כו' ויש להבין זאת.

ונראה לבאר הענין ובהקדם דברי אא"ז בסה"ק תולדות אדם בפרשה דידן שכתב יסודות גדולים וחשובים שכל איש ישראל צריך רבות לחזור עליהם ולהתחזק בהם ובפרט בחורי ישראל אשר צריכים חיזוק גדול ועצום ולידע את גודל כוחם ואת פנימיות נפשם אשר גדולה היא מאד וכאשר יתבאר בעזה"י.

ואלו דברי קדשו: "ונראה לפרש, דהנה איתא בגמרא (כריתות ו:) שצריכים אנו לצרף באגודת תעניתינו את פושעי ישראל, שיהיו באגודה אחת עמנו. והסימן לזה סממני הקטורת, שהיה החלבנה

א"ר חנא בר בזנא א"ר שמעון חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטרת אביי אמר מהכא ואגודתו על ארץ יסדה בצירוף עמהם. והטעם בזה הוא, מחמת שהנקודה הפנימית שיש בכל אחד ואחד מישראל, הוא יקר מאד מאד, כמאמר חז"ל (סנהדרין מג.): "אף על פי שחטא ישראל הוא". והנכבדות הזאת הוא, מפני ששרשם נחצב מסגולת ואוצר מלכו של עולם, כאמור בתורתנו הקדושה (שמות יט ה): "והייתם לי סגולה מכל העמים". ואין שום מלאך ושרף יודעים מהות ערכם ואהבתם בעיני המקום, מחמת שהמחצב שלהם מאוצר מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. אולם לצדיקי הדור, הקדוש ברוך הוא מגלה להם את אהבתו שיש לכל אחד ואחד מישראל, בכדי שיעוררו עליהם רחמים בעת הצורך. וכמו שאנו מברכים בכל יום: הבוחר בעמו ישראל באהבה.

ועל ידי כן באה האגודה ביחד, שיוכלו לחבר עצמם לצדיקי הדור, וצדיקי הדור להם; ומעוררים עליהם רחמים, אפילו אם נתחייבו כריתות חלילה, מחמת העון שעשו, להיות נכרתים מחי החיים ח"ו. ועל ידי האגודה ודביקות יחד, הם נאחדים לחי החיים, לשרשם ומקורם" עכ"ל"ק.

ב

ונבוא לבאר בזה דברי קדשו והדברים הנוגעים למעשה היוצאים מדבריו הקדושים דהנה עיקר עבודתו של היצר הרע הוא להפיל את רוח איש ישראל ולשכנעו שאינו שוה במאומה וכל מעשיו אינם פועלים כלום וכדומה, ומראה לו עד כמה נכשל ונפל, וכמו כן מפיל לב האדם שמשוכנע בעצמו שאין לו כשרונות גדולים ואין לו את כחות הנפש בשביל לגדול ולצמוח לתלמיד חכם ועובד השי"ת, וכל אלו ההרגשות הם עיקר השקעתו העצומה של היצר הרע שיודע שעל ידי זה יוכל לשבור את רוח בחורי ישראל למען יפלו ח"ו ברשתו הרעה, ולא יוכלו להתעלות כדבעי בעבודת השי"ת.

ואולם האמת היא שכל אלו המחשבות הבאים מצד הסטרא אחרא הרי בשקר גדול וטעות עצום, משום שכל מהלך מחשבה הלזו שבאה מצד מחשבות של היגיון וטבע שהאדם משער בעצמו שמצד כוחו הטבעי וכשרון שכלו וכן אומץ רוחו וכדומה כל אלו מביאים אותו למסקנות אלו שכאילו ידיעת התורה ועבודת השי"ת והתגברות היצר וכו' כל אלו אינם בשבילו ואינם מותאמים לפי שפל המצב שבו הוא שרוי וכל זה הם מצד המחשבה הטבעית האנושית של האדם מצד חומרו הטבעי.

ואולם כאשר יתבאר שבאמת כל טבעו ומהותו ועצמותו של איש ישראל כל כולו בא ממקום אחר לגמרי והחומר עצמו של איש הישראלי מחומר אחר לגמרי קורץ ויסודו הוא גבוה למעלה למעלה גבוה מעל גבוה, ויש בו כחות פנימיים גדולים ועצומים אשר בשרשם ממחצב מלכו של עולם וכמו שיתבאר מדברי התולדות אדם, ובאמת כחות הנפש והיסודות אשר נמצאים חבויים אצל כל איש ישראל יהיה מי שיהיה כל אחד ואחד יש בו כחות טמונים הנמצאים עמוק בנפשו פנימה אשר לרוב אינו מודע כלל אליהם, ואורות נפשו אשר מגיעים מנקודה הפנימית אשר בכל איש ישראל יש להם כחות אדירים הרבה הרבה יותר מכל גדרי הטבע והם כחות סגוליים אשר בהם יוכל כל אחד ואחד מישראל ללא יוצא מן הכלל להגיע לדרגות גבוהות ועצומות בכל העניינים בין בתורה הקדושה ובין בעבודת השי"ת וכן לשנות עצמו מן הקצה אל הקצה ולהיות מהצדיקים הגדולים.

ג

ונמשיל בדבר הנראה לעין כי ידוע שישנם פצצות בעולם אשר כוחם הוא רב עד מאד וכל פצצה יכולה לגרום להרס רב כידוע, ואמנם ישנם כמה סוגי נשק ופצצה, ולמשל אם נמלא רכבת עמוסה בפצצות גדולות ועצומות אשר כל אחת יכול להרוס הרס רב, ומאידך ישנה פצצה הידועה בשם "פצצת אטום" ונשק גרעיני אשר הוא שלא בערך לגמרי לפצצות הרגילות וכאשר יש פצצת אטום אחת קטנה הרי כח ההרס העצום שלה הוא פי כמה וכמה פעמים מאשר רכבת שלמה של פצצות רגילות וידוע אשר בפצצת אטום אחת קטנה ח"ו נהרסו מדינות שלימות וערים גדולות ברגע אחד נמחקו מעל פני האדמה, וכאן ישאל השואל כיצד יתכן הדבר שפצצה אחת קטנה יכול להרוס ברגע אחד מה שפצצות רבות מאד לא יכולות כלל להתקרב לכוחה של פצצת האטום.

אך כל אחד יבין שיש כאן שינוי עצום בעצם החומר המדובר שכאשר יש נשק גרעיני הרי הוא קרוץ מחומר אחר לגמרי שאין לו שייכות וערך כלל לכל שאר הנשקים הקיימים והוא ביסודו עם כח אנרגיה שאין לתאר כלל וביכולתו להרוס ולשבר ולהרוס בממדים עצומים וזו מחמת שמחומר אחר לגמרי הוא קרוץ ועל כן סכנת ההרס וכח האנרגיה העצום שבו הוא באופן אחר ובענין אחר לגמרי מכל שאר סוגי הנשק הרגיל, ועוד יותר ישנו כח של פצצות מימן שהוא עוד יותר בכחו מפצצת אטום רגילה שכח ההרס שבו הוא עשרת מונים מכל השאר וכמו שנתבאר שזה ג"כ מחומר אחר לגמרי ועל כן כחו הוא רב ועצום.

ובמשל הזה נבוא קצת להבין את גודל כח הנפש שישנו חבוי בעצם מציאותו של איש הישראלי אשר חומר מחצבתו הוא משורש עליון גבוה מעל גבוה, וכחו הוא מסוג אחר לגמרי ומחמת זה כל מחשבות שחושב שאינו יכול ואין לו כשרונות וכל אלו המחשבות אשר הם באים מדרך הטבע הרגיל של בני אדם, וכל זה אינו קשור כלל לאיש ישראל שהוא בגדר אחר לגמרי וכחות החבויים בו הם מסוג אחר לגמרי ואינו קשור כלל לטבע האנושי.

ד

ונבוא לבאר בזה דברי אא"ז בתולדות אדם אשר בא לבאר מה שצותה תורה לצרף עם סממני הקטורת את סממון החלבנה אשר מבואר מדברי הגמרא בכריתות [ו:]: "א"ר חנא בר בזנא א"ר שמעון חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת אביי אמר מהכא ואגודתו על ארץ יסדה" ע"כ.

ובפשטות הדברים מפליאים שהרי כל יסודה של קטורת היא לבסם וליתן ריח ערב וידוע עד כמה היה גודל ריחה הערב של הקטורת שבבית המקדש שהגיע ריחה עד יריחו, ומאידך באה התורה ומצוה לצרף לקטורת את החלבנה שריחו הוא ריח רע, והדבר מתמיה איך שייך לצרף ריח רע הזה אל הקטורת, והגמרא מדמה זה לענין פושעי ישראל שבכל תענית צריך דוקא שיצורף אליה מפושעי ישראל שכאשר מצטרפים יחד באגודה אחת פועלים גדולות ונצורות.

וביאור הדברים מבאר התולדות אדם: "והטעם בזה הוא, מחמת שהנקודה הפנימית שיש בכל אחד ואחד מישראל, הוא יקר מאד מאד, כמאמר חז"ל (סנהדרין מג.): "אף על פי שחטא ישראל הוא". והנכבדות הזאת הוא, מפני ששרשם נחצב מסגולת ואוצר מלכו של עולם, כאמור בתורתנו הקדושה (שמות יט ה): "והייתם לי סגולה מכל העמים".

וביאור דבריו הקדושים שבזה מגלה לנו את שורש ויסוד נשמת איש ישראל אשר היא חצובה מסגולת ואוצר מלכו של עולם, והיינו שנשמת ישראל היא חלק אלוק ממעל ממש, והיינו כמו דאיתא בזוהר הקדוש "קודשא בריך הוא אורייתא וישראל כולהו חד ומאחר דנשמת איש ישראל היא חצובה מעצם סגולת ואוצרו של השי"ת על כן כוחה הוא גדול עד למאד.

ה

ונתבאר בזאת דכחם של בני ישראל הם כח עצום ואינו בגדרי הטבע וכמו שכתב שם בתולדות אדם שהם בחינת "והייתם לי סגולה מכל העמים" וענין הסגולה הוא שאינו מוסבר כלל על פי דרך הטבע וכמו ענין ה"מגנט" שהוא כח המושך שישנו בברזל מסויים שאין לו הסבר טבעי אלא הוא ענין סגולי וכמו כן נשמת בני ישראל הוא כח סגולה שאף שאין לו הסבר בדרך הגיון וטבע הרי כוחם הוא הרבה מעל לדרך הטבע.

ומעתה זו היא התשובה הניצחת לטענת היצר הרע העובד קשות לשכנע את בני ישראל כאילו אין להם כחות ואינם מסוגלים ואין להם כשרונות לגדול בתורה וביראת שמים ובכל עבודת השם יתברך, ואמנם כל זה היה שייך אילו כוחם של בני ישראל היה על פי דרך וגדרי הטבע, אך כאשר נתבאר מדברי א"ז התולדות אדם הרי שנשמת איש ישראל היא ממקור אחר לגמרי והיא חצובה מאוצר וסגולת מלכו של עולם ואך ורק השי"ת הוא היודע את גודל נשמתו של איש הישראלי וא"כ הרי מעתה אין שום דבר העומד בפני הרצון של איש ישראל שכאשר ירצה באמת ויגלה כוחו ופנימיות נפשו שהיא חצובה מאוצר מלכו של עולם הרי הוא מחומר אחר לגמרי יצוק ויש בו כוחות סגוליים נוראים ועצומים ויכול להגיע לדרגות גדולות ועצומות אם רק יאמין בכוחות הגדולים אשר בנשמתו חבויים ולא ירתע מפני שום דבר.

וכמו שביאר א"ז שנשמת בני ישראל היא חצובה מסגולת ואוצר מלכו של עולם וכמו שנתבאר מדברי הזוה"ק דקודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא הרי כשם שכביכול אצל השי"ת הרי כל יכול הוא ולא יבצר ממנו מזימה ומאומה, הרי כמו כן כביכול עם בני ישראל אשר הם חלק אלוקי ממעל הרי בודאי שיש לכל יהודי כוחות עצומים להגיע לכל הדרגות הגבוהות עד מאד בעבודת השי"ת מאחר שיש בו כוחות סגוליים ולגמרי מעל לדרך הטבע.

ומאחר ויש לכל אחד מבני ישראל כוחות עצומים פנימיים בתוך נפשו הרי ודאי שיש בכחו אף להשתנות מן הקצה אל הקצה, שהרי מחומר אחר הוא קורץ ומעצם טבעו של כל איש ישראל יש בו נקודה פנימית הבוערת בקרבו, שהיא שורש חיותו ומהותו ובודאי מכח הנשמה הקדושה חלק אלוקי ממעל אשר בו יש בו כוחות לשנות הרגלים וטבעיים שדבקו בו במשך השנים ועל ידי שירגיל עצמו להתגבר על עצמו בודאי יתעוררו בו אלו הכוחות הגדולים וישנוהו לגמרי ויתהפך כולו לטוב.

ו

וענין כח עצום ונשגב זה של בני ישראל הרי הוא נפלא אף מן המלאכים ושרפים שלמרות גדלותם הנשגבה אינם יודעים כלל ממהותו של איש ישראל וכמו שממשיך א"ז התולדות אדם במאמרו: "ואין שום מלאך ושרף יודעים מהות ערכם ואהבתם בעיני המקום, מחמת שהמחצב שלהם מאוצר מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. אולם לצדיקי הדור, הקדוש ברוך הוא מגלה להם את אהבתו שיש לכל אחד ואחד מישראל, בכדי שיעוררו עליהם רחמים בעת הצורך" ע"כ.

וענין זה שאף מלאכים קדושים עליונים אינם יודעים כלל מפנימיות מהותו של איש ישראל הוא כמו שנתבאר מאחר שענין נשמות ישראל הרי הוא גבוה על גבוה מחצובה היא מעצם אוצרו של מלכו של עולם אשר אין למלאכים ושרפים וחיות הקודש השגה בו יתברך, וכמו שנתבאר שזהו מחומר אחר לגמרי יצוק.

על כן מעתה צריך לידע כל איש ישראל ובחורי ישראל בפרט כי כל אחד ללא יוצא מן הכלל ואף אם נראה לו שאין בו שום כחות ולא כשרונות ואינו מסוגל לעבודת השי"ת כלל וכבר נפל בכמה מיני נפילות ואף לשאול תחתית הגיע רח"ל, מכל מקום מאחר ואיש ישראל הוא הרי שיש בו כוחות עצומים ונוראים שיכול אם רק ירצה לצאת מהכל ולהשתנות מן הקצה אל הקצה וליעשות לתלמיד חכם גדול ועובד השי"ת ולהגיע לדרגות גדולות בעבודת השי"ת מאחר וכח נשמתו רב ועצום ואינו נכלל כלל בגדרי הטבע כמו שנתבאר.

ז

ואמנם כיצד היא הדרך שיוכל איש ישראל להוציא מקרבו ולגלות את כל אותם הכוחות העצומים הטמונים וחבויים בנפשו פנימה וכיצד ידע מהם, ועל זה ממשיך התולדות אדם: "ועל ידי כן באה האגודה ביחד, שיוכלו לחבר עצמם לצדיקי הדור, וצדיקי הדור להם; ומעוררים עליהם רחמים, אפילו אם נתחייבו כריתות חלילה, מחמת העון שעשו, להיות נכרתים מחי החיים ח"ו. ועל ידי האגודה ודביקות יחד, הם נאחדים לחי החיים, לשרשם ומקורם" עכ"ל"ק.

וביאור הדברים דכמו שבחלבנה שבמקורו ריחו רע ואפ"ה יש בו כוחות מיוחדים שיכול לחזק את הריח של הקטורת כולה וכאשר מצרפים אותו יחד עם כל הקטורת אזי משבח ומוסיף בהקטורת, וכמו כן ממש ענין פושעי ישראל שכמו שנתבאר אף אם מבחוץ נראים כגרועים ביותר, אך כאשר הם מתחברים יחד עם בני ישראל ובפרט בהתקשרותם בצדיקי הדור אזי יכולים לגלות את כוחם העצום והפנימי שעל ידי זה יכולים לצאת מכל מצביהם הקשים ולהפוך לבבם לעבודתו יתברך ואף אם נתחייבו כריתות שמורה על כך שנכרתו מבחינת החיים ח"ו הרי מכל מקום בכוחם הגדול ופנימיות נשמתם אם רק תתגלה להם יוכלו לצאת מהכל ולהתחבר להקב"ה שהוא חי החיים ובזה יזכו לחיי עד.

ועל כל פנים נמצא מתבאר מכל הענין שאין שום איש ישראל ששייך יאוש אצלו ואף עם יהא בשפל המצב הכי גרוע ששייך מכל מקום יכול לצאת משם וליעשות לצדיק גדול ונשגב על ידי כח נשמתו החבויה בקרבו.

ח

וכבר מצינו הרבה דוגמאות לזה ולמשל התנא הקדוש רבי עקיבא שהיה בתחילתו עם הארץ גמור עד כדי כך שאיתא בגמרא פסחים [מט:]: "תניא אמר רבי עקיבא כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור אמרו לו תלמידיו רבי אמור ככלב אמר להן זה נושך ושובר עצם וזה נושך ואינו שובר עצם" ע"כ, והיינו שכל כך היה בשפל המצב שלא היה יכול לסבול תלמיד חכם והיתה שנאתו לתלמידי חכמים עצומה, וכל זה משפל המצב שהיה בו מתחילה.

ואולם כאשר לקח עצמו ללימוד התורה והשתנה מן הקצה אל הקצה עד שהגיע לדרגה הכי גבוהה בתורה הקדושה והוא כל יסוד תורה שבעל פה וכדאיתא בגמרא "וכלוהו אליבא דרבי עקיבא", ועד כדי כך הגיע גדולתו של התנא הקדוש רבי עקיבא עד שהיה בבחינה שהיה יותר גדול ממה שרבינו עליו השלום וכדאיתא בגמרא תענית [כט:]: "אמר רב יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך אמר לו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תלין תלין של הלכות אמר לפניו רבש"ע הראהו לי אמר לו חזור לאחורך הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים תשש כחו כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך אמר להן הלכה למשה מסיני נתישבה דעתו חזר ובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני" ע"כ.

ומכאן נראה את גודל דרגתו הנוראה שעלה ונתעלה התנא הקדוש רבי עקיבא עד כדי כך שאמר משה רבינו עליו השלום יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי, והיינו שהבין שכביכול דרגתו בתורה של רבי עקיבא היא יותר ממנו ותשובתו של הקב"ה היתה שתוק כך עלה במחשבה לפניו והיינו שלא חלק על דברי משה ע"ה על דרגתו העצומה של רבי עקיבא אלא שהיתה סיבה מאת השי"ת שתינתן התורה דוקא על ידי משה רבינו מהימנא, ועל כל פנים רואים בזה עד כמה גודל כח נשמתו של איש הישראלי אשר יכול בזמן קצר לעלות ולהתעלות מבירא עמקיתא לאיגרא רמא עד מאד.

ובודאי שאם היה הולך בדרך הטבע אין שייך ולא היה שום מציאות שישתנה כל כך שינוי עצום ונורא כזה אלא ודאי משום שכחו של איש ישראל הוא מעל ומחוץ לגדרי הטבע לגמרי, ועל ידי זה היה יכול להגיע ולהשתנות עד כדי כך, וכמו כן יש הרבה דוגמאות מהרבה מגדולי ישראל שלא היו כל כך בעלי כשרונות וכדומה ולא היה שייך בדרך הטבע שיגיעו לדרגתם העצומה ואלא משום שהאמינו בכח העצום שטמון בכל איש ישראל לקחו עצמם ללימוד התורה בהתמדה וביגיעה והגיעו לדרגות גדולות ונשגבות.

ובעיני ראיתי הרבה בחורים שלא היו להם כשרונות כלל ולא היה שייך שישגו השגות בתורה ובעבודת השי"ת והיה טבעם קשה וכדומה, ובצעירותם איש לא היה מעריך שיוכלו להגיע לאיזה דרגה בתורה וביראת שמים כלל, ואולם כאשר לקחו עצמם ועמלו ויגעו בתורה הקדושה ובשאר ענייני יראת שמים צמחו וגם עשו פרי וגדלו לתלמידי חכמים גדולים עד מאד, וכמו כן ידוע מבעלי התשובה שאף אנשים שהיו בשאול תחתית רח"ל והיו במצבים שהיה נראה שאין שייך לצאת מהם כלל ומכל מקום יצאו לגמרי מכל זה ונעשו קרובים להשי"ת, וכל זה מחמת גודל כח נשמתו של איש ישראל שכוחה גדול עצום ונשגב כמו שנתבאר.

ואמנם כל זה טמון ונחבא ואינו נראה מיד אצל איש ישראל וכמו בכל דבר יקר עד מאד שהוא סמוי ונחבא מן העין כמו כן מעלתו וכחו של איש ישראל שהוא הדבר היקר ביותר ששייך על כן הוא סמוי ונחבא אפילו מן מלאכים ושרפים כמו שנתבאר, והדרך לגלותו הוא דוקא על ידי האחדות של בני ישראל כאשר הם באחדות נפלאה אזי מגלים בתוכם את הפנימיות והכח שיש בנשמת איש ישראל כמו שנתבאר.

ובזה נבוא ליישב דברי הכתוב שפתח בלשון רבים עקב תשמעון וסיים בלשון יחיד ושמר ד' אלקיך לך, וכמו כן בהמשך הכתוב הוא להיפך שפתח בלשון יחיד כל המצוה אשר אנכי מצוך, וסיים בלשון רבים תשמרון לעשותם כו', והיינו משום שבא לרמז שדוקא על ידי שמתאחדים הרבים באחדות אזי יכולים לגלות את כח כל יחיד ויחיד מישראל שהוא רב ועצום עד מאד.

ט

ואמנם מאידך היינו יכולים לחשוש שכאשר יתגלה לאיש ישראל את גודל עוצמת גדולת נשמתו שיקרה היא וגדולה עד מאד ועצום ונשגב מעלתו הגדולה אף מעל למלאכים ושרפים הרי לכאורה יכול להיכשל וליפול מזה לגאווה אשר תועבת ד' כל גבה לב, וא"כ יש לחשוש לכאורה מלגלות לבני ישראל את גודל כח מעלתם שלא יבוא מזה לגאווה.

ואולם באמת אינו כן משום שהרי הקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה אחר עקידת יצחק והיה זרעך כעפר הארץ וכוכבי השמים, ובפשטות נראה שהדברים סותרים זה את זה שענין כוכבי השמים מראה על גדלות עצומה שהרי כל כוכב וכוכב הוא גדול ועצום וישנם שאף גדולים מכל כדור הארץ ומאירים עד מאד למרחקים עצומים, ואולם עפר הארץ הוא ענין השפלות והענוה שהכל דורכים עליו.

ואמנם אצל איש ישראל שייך ב' הבחינות יחדיו שמצד אחד הם יכולים להרגיש ככוכבי השמים שיודעים הם בגודל מעלתם הנשגבה, ומאידך הם יכולים להרגיש כעפר הארץ וכמו שאיתא בגמרא ברכות [יז]. התפילה: "ונפשי כעפר לכל תהיה" וכדאיתא בגמרא עירובין [נד].: "מאי דכתיב וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא אמר ליה אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו במתנה" ע"כ.

ובאמת אף ענין זה הוא שלא כדרך הטבע שבדרך הטבע אין שייך שיהא אצל אדם אחד ב' בחינות הללו שנראים כתרת דסתרי שמצד אחד היא בבחינת כוכבי השמים ומאידך כעפר הארץ, ואולם אצל בני ישראל שכמו שנתבאר כל הנהגתם ומהותם היא למעלה מדרך הטבע, ממילא שייך אצלם שיהא ב' הבחינות כאחד שמצד אחד ידעו ויכירו את גודל כח נשמתם שהיא למעלה מכוכבי השמים, ומאידך יוכלו להשפיל עצמם ולהיות בענוה עצומה כעפר הארץ ולא יגיעו ח"ו לידי גאווה כלל.

ודוגמא לזה אפשר ללמוד ממשה רבינו רעיא מהימנא שהנה דרגתו היתה גבוהה מכל בני תבל והיה מובחר המין האנושי עד כדי כך גדלה השגתו ומדרגותיו שכשאהרן כהנא קדישא ומרים הנביאה דברו אודותיו אמר להם הקב"ה [במדבר יב ח]: "מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה ובכל ביתי נאמן הוא" וכו' ונמצא שדרגתו היתה גבוהה עד מאד מכל שאר הצדיקים הקדושים.

ומאידך גיסא מצינו שהיה משה רבנו ע"ה בענוות ושפלות הכי גדולה ששייך שהרי הכתוב מעיד עליו [שם יב ג] "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ונמצא שהיו בו שני הכוחות יחדיו שאף שהיתה גדולתו

הכי גבוהה ששייך והיה מדבר עם השי"ת פנים בפנים, והוא היה אב לחכמים ולנביאים לקודמים לפניו ולבאים אחריו, ואפ"ה לא החזיק עצמו לכלום והיה בענוות ושפלות הכי עצום ששייך עד שהעידה תורה עליו שהיה העני מכל האדם אשר על פני האדמה, וכל זה בא לו מכח התורה שעל ידי התורה הקדושה יכול האדם לעדן מידותיו למעלה מדרך הטבע כמו שנתבאר דיש בכח איש ישראל להגיע למעלות שלמעלה מדרך הטבע ולכך היה שייך שיהא משה רבינו מהימנא בדרגה הכי גבוהה ומאידך בעניויות הכי גדולה.

וכמו כן מצינו להדיא במשנה באבות פ"ו: "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשנה זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו, נקרא רע, אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות כו' ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, כו' ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה כו' ונותנת לו מלכות וממשלה כו' ומגלין לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והוה צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים" ע"כ.

הרי מוכח מדברי המשנה שהתורה עצמה נותנת להאדם את שני הכוחות יחדיו שמצד אחד מגדלתו ומרוממתו בדרגות גבוהות ועצומות ונעשה בעל השגה גדול מאד, ומאידך מלבשתו ענוה וצנוע וארך רוח כו'.

ומוכח מזה כמה גדול כח התורה וכח איש ישראל למעלה מדרך הטבע שיהא יכול להיות בב' הבחינות שיהא לו מחד השגות גבוהות ועצומות ומאידך יהא שפל רוח ביותר וזה הכח של ישראל על ידי עסק התורה.

ועוד יש לבאר בענין זה שאף על פי שיבוא האדם לגדלות בתורה ועבודת השי"ת מכל מקום עדיין יהא בעניויות גדולה, והוא בהקדם המדרש רבה [שמות מה ו]: "ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך מדת הטוב ומדת הפורענות וחנותי את אשר אחון באותה שעה הראה לו הקב"ה את כל האוצרות של מתן שכר שהן מתוקנין לצדיקים והוא אומר האוצר הזה של מי הוא והוא אומר של עושי מצות והאוצר הזה של מי הוא של מגדלי יתומים וכל אוצר ואוצר ואח"כ ראה אוצר גדול אמר האוצר הזה של מי הוא א"ל מי שיש לו אני נותן לו משכרו ומי שאין לו אני עושה לו חנם ונותן לו מזה שנאמר וחנותי את אשר אחון וחנותי את אשר אחון למי שאני מבקש לחון וכן ורחמתי את אשר ארחם" ע"כ.

ומבואר דישנו אוצר מתנת חנם שבו נותן השי"ת למי שאין לו, ויש לתמוה בזה איך שייך שיהא מי שאין לו והרי ידוע דברי המדרש [בראשית פ]: "ד"א כפלא הרימון רקתך. הרקים שבישראל מלאים מצות כרימון" ע"כ, הרי שאפילו רשעים וריקים שבישראל מלאים מצוות כרימון וא"כ איך שייך שיהא בחינת מי שאין לו.

ואולם ביאור הדברים בהקדם מה שכתב א"ז הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זי"ע על הפסוק אומר אני מעשי למלך, היינו שהרוצה שלא ינקו הסטרא אחרא מהתורה ומצוות שלו ימסור הכל להשי"ת ונמצא דשטרו של הקב"ה קודם וזהו אומר אני מעשי למלך היינו שהוא מוסר הכל להשי"ת ואז לא ינקו ממנו החיצונים ח"ו.

ובזה יש לבאר ענין מי שאין לו היינו שהוא מוסר הכל להשי"ת ואז חשוב בעיניו כמי שאין לו כלום שכל מצוותיו מסר להשי"ת ובזה ודאי ג"כ יבוא לעניויות גדולה מאחר שבאמת יודע שאין לו כלום.

וכמו כן ענין מי שאין לו היינו שהוא חושב שמעשיו אינם ראויים ואינם בשלימות ותמיד מהרהר שצריך לתקן את מעשיו שיהיו באמת לשם השי"ת ובכוונה נכונה ואוחז בעצמו שעדיין אין לו כלום וזהו בחינת מי שאין לו אני נותן לו מאוצר מתנת חנם, ובזה מבואר הדרך למעשה שאף שיהא האדם מקיים התורה ומצוות ויגיע לדרגות גבוהות ומכל מקום ישפיל את עצמו ויסבור שעדיין לא עשה כלום ואין בידו מאומה או מחמת שמסר הכל להשי"ת או מחמת שסובר שאין מעשיו ראויים בשלימות ונמצא דעל ידי התורה יכול האדם להגיע לדרגות עצומות ואפ"ה עדיין יהא נחשב בעצמו ככלום.

ובזה נראה לבאר דברי א"ז היהודי הקדוש מפשיסחא זצוקללה"ה זי"ע שכתב בשמו בסה"ק צמח דוד [פרשת ראה] וזל"ק: "ראיתי בשם קדוש אחד כמדומה בשם היהודי הקדוש זצ"ל שאמר שלפעמים האדם הוא בעל מרה שחורה רח"ל, וסובר בעצמו שהוא ענוה ובאמת הוא להיפוך שהוא בעל גאוה רח"ל, והסימן בין עניו לבעל מרה שחורה שהעניו הוא שפל בעיניו הוא בשמחה ומרגיש עריבות בתורתו ועבודתו, ובעל מרה שחורה הוא תמיד בכעס ומרגיש תמיד מרירות רח"ל, עכ"ל"ק.

ולפי מה דנתבאר יובן היטב דבריו הקדושים דהנה כאשר האדם הוא אוחז עצמו בגאות ומרגיש שיש לו הרבה מעלות ומצוות וכדומה וחושב שהוא גדול עד מאד אזי בכל דבר חושב שמגיע לו, וכשרואה איזה דבר שיש לחבירו אזי הוא נכנס לעצבות ומרה שחורה ח"ו מדוע יש להשני ולא לי והרי הוא בטוח שמגיע לו הכל.

ואולם כאשר האדם הוא בבחינת "אין לו" ויודע ומכיר בעצמו שלא מגיע לו שום דבר ואוחז עצמו בשפלות ובענוה הרי מעתה כל מה שיש לו יודע ומכיר שאינו אלא מתנת חנם מאת השי"ת וא"כ שש ושמח בכל מה שנותן לו השי"ת ותמיד הוא בשמחה גדולה והודאה להשי"ת על כל דבר ודבר, ונמצא דזה עצמו שהוא תמיד בשמחה זה מורה שעבודתו היא בעניות ושפלות ולא בגאווה ח"ו.

ובענין שנתבאר בעומק כח הנשמה של איש ישראל שיכול להשתנות מן הקצה אל הקצה יש להביא ראיה בזה מהמעשה הידוע המובא בגמרא עבודה זרה: [יז.]: "אמרו עליו על ר"א בן דורדיא שלא הניח עבירה בעולם שלא עבר עליה פעם אחת כו' הלך וישב בין שני הרים וגבעות אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו כו' אמר אין הדבר תלוי אלא בי הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי" ע"כ.

ומזה מבואר עד כמה גדול ועצום כח נשמתו של איש הישראלי שרואים על אותו ר"א בן דורדיא שאף שהיה בשפל המצב בשאול תחתית הכי גרוע ששייך ומכל מקום היה שייך שיחזור בתשובה בשעה אחת ויהפך לצדיק גמור, ומזה נראה במוחש גודל כח איש ישראל להתהפך מן הקצה אל הקצה, וכמו שנתבאר ושלא להשתכנע מדברי היצר שמראה לאדם שאינו יכול ח"ו ששקר וכזב דיבר וכמו שנתבאר.

ועל כל פנים נתבאר מכל האמור את גודל עניין כח נפשם ונשמתם של כל איש מישראל ללא יוצא מן הכלל שכולם יש להם כוחות עצומים ונפלאים שבהם יכולים לעלות ולהתעלות בכל העניינים ולגדות בתורה במדרגות גדולות ועצומות וצריך כל אחד לחזור ולשנן היטב דברים אלו שעל ידי זה יוכלו להתגבר ולא ליפול ברשת היצר אשר מנסה בכל הדרכים להפיל לב איש ישראל ולהסתיר ממנו את גודל כוחות נפשו העצומים, אלא לידע ולהכיר האמת שכל אחד מישראל יש לו כוחות גדולים ועצומים אשר אינם בגדרי הטבע כלל ואם רק ירצה יכול לעלות ולהשתנות מן הקצה אל הקצה ולצמוח בתורה ויראת שמים ובכל העניינים.

יעזור השי"ת שנזכה שיתקיימו בנו כל הברכות והכחות שקבלנו מאבותינו הקדושים ונזכה במהרה שיבוא זמן גאולה השלימה אשר אז יתגלה לעין כל את גודל פנימיות נשמות בני ישראל בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com